

## نقد موازنه‌ای ساختار و محتوای مدح در دو قصیده عربی

۱. علیرضا حسینی\*، ۲. زهرا صابری‌نیا\*\*

۱- استادیار زبان و ادبیات عربی دانشگاه کوثر، بجنورد، ایران  
۲- دانشجوی دکتری زبان و ادبیات فارسی دانشگاه پیام نور، تهران جنوب، ایران  
(تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۱۲/۲۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۱/۱۲)

### چکیده

متن حاضر، مقایسه‌ای تحلیلی-توصیفی در ساختار و محتوای دو قصیده مشهور عربی است که با عنایت به رویکردهای نقد موازنه‌ای انجام گرفته است و هدف آن، علاوه بر بررسی شکل ظاهری و ساختاری، بازخوانی روحیات، بن‌مایه‌ها، و پی بردن به شگردها و تمهیداتی است که موجب شده است هر دو قصیده، مقبول نظر نازک‌اندیشان عرصه سخن و شعر قرار گیرد. «کعب بن زهیر» و «متنبی» از سخنورانی هستند که شاعران بسیاری از آن‌ها پیروی کرده‌اند. اهمیت موضوع اخیر و نیز یافتن رگه‌های ادبی و فکری هر دو شاعر در واقعیت‌های اجتماعی بازتاب‌یافته در شعرشان و گره‌خوردگی آن با تجربه زندگی اعراب موجب پژوهش حاضر شد. برآیند پژوهش نشان می‌دهد، هرچند هر دو شاعر در بخش تغزل هم‌گرایی فکری، فرهنگی و سبکی دارند، ولی قدرت ذهنی و کلامی آن‌ها در پرداخت مضمون و انتقال تم با هم متفاوت است، تا آنجا که جمال فنی، احساسات رقیق، ظرافت هنری، پویایی کلام و قوت در بوطیقای سخن، هویت منحصر به فردی به هر یک از این قصاید بخشیده است.

**کلیدواژه‌ها:** قصیده، کعب بن زهیر، متنبی، مدح، نقد موازنه‌ای.

---

\* E-mail: alirhosseyni@yahoo.com

\*\* E-mail: zahasaberinia@yahoo.com (نویسنده مسئول)